

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 49/2024-44

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Dudítša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **RECLAIM, a. s.**, Staromestská 3, Bratislava, IČO 46 076 760, zastúpeného Mgr. Martinom Babčaníkom, advokátom, Oravská 1348/8, Miloslavov, proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13CoE/44/2022 z 3. mája 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13CoE/44/2022 z 3. mája 2023 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13CoE/44/2022 z 3. mája 2023 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Prešove **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **959,23 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením krajského súdu

sp. zn. 13CoE/44/2022 z 3. mája 2023. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ sa tiež domáha primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v exekučnej veci sťažovateľa ako oprávneného proti povinným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] (ďalej aj „povinní“) o vymoženie sumy 5 279,39 eur s príslušenstvom vedenej Okresným súdom Poprad (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 14Er/282/2009 (EX 85/09) si sťažovateľ vymáhal proti povinným svoju judikovanú pohľadávku na zaplatenie dlžnej sumy. Uvedené exekučné konanie sa začalo 25. júna 2009 na podklade exekučného titulu – zmenkového platobného rozkazu Okresného súdu Prešov č. k. 19Zm/17/2008-30 z 30. septembra 2008, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 15. novembra 2008.

3. Sťažovateľ v súlade s § 243f ods. 1 Exekučného poriadku doplnil návrh na vykonanie exekúcie o opis všetkých rozhodujúcich skutočností týkajúcich sa vlastného vzťahu s povinnými spolu s listinnými dôkazmi na preukázanie týchto skutočností. Predmetné doplnenie bolo exekučnému súdu odoslané a odovzdané na poštovú prepravu 22. januára 2016. Exekučnému súdu tak vznikla povinnosť podľa § 243f ods. 6 Exekučného poriadku preskúmať, či je daný dôvod na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m) Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017.

4. Okresný súd ako exekučný súd uznesením č. k. 14Er/282/2009-30 zo 16. februára 2022 zastavil exekúciu z dôvodu, že sťažovateľ doplnil návrh na vykonanie exekúcie po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, t. j. po lehote 30 dní od účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „zákon č. 438/2015 Z. z.“).

5. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie z dôvodu podľa § 357 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). O odvolaní rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil a účastníkom nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ namieta porušenie označených práv podľa ústavy a dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu z dôvodu nesprávneho posúdenia lehoty na podanie doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ sa domnieva, že uvedené doplnenie podal v zákonom stanovenej lehote, ktorá je procesnou lehotou. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd sa nevysporiadal s jeho odvolacími námietkami, preto napadnuté uznesenie nie je riadne odôvodnené.

7. Sťažovateľ argumentuje, že lehota na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie podľa § 39 ods. 4 Exekučného poriadku účinného do 31. marca 2017 bola stanovená v § 243f ods. 1 Exekučného poriadku – 30 dní odo dňa účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., t. j. do 22. januára 2016. Uvedená lehota je procesnou lehotou, preto je zachovaná aj v prípadoch, keď sa procesný úkon v rámci lehoty nedostane do dispozičnej sféry adresáta, ale stačí, keď je urobený posledný deň lehoty osobne na súde alebo ak je odovzdaný orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť. Sťažovateľ návrh na vykonanie exekúcie preukázateľne doplnil podaním odovzdaným na poštovú prepravu

22. januára 2016, preto si splnil svoju zákonnú povinnosť a návrh na vykonanie exekúcie doplnil včas a v súlade so zákonom. Exekučný súd tak nepostupoval správne, keď exekúciu zastavil podľa § 243f ods. 5 Exekučného poriadku. Krajský súd uvedené pochybenie v odvolacom konaní nenapravil a napadnutým uznesením uznesenie o zastavení exekúcie potvrdil.

8. Sťažovateľ v odvolaní uviedol podstatnú argumentáciu spočívajúcu v tvrdení, že ide o procesnoprávnu lehotu na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie, pričom sťažovateľ doplnenie podal na pošte v posledný deň lehoty a adresoval ho okresnému súdu. Uvedená skutočnosť „vyplýva aj z predloženého Podacieho hárku. V predmetnom Podacom hárku je toto podanie v poznámke identifikované číslom/značkou právneho zástupcu č. 1031476 (rovnaké číslo je uvedené aj dotknutom Doplnení návrhu na vykonanie exekúcie) a rovnako je uvedená značka uvedená aj na samotnej doručke preukazujúcej, že predmetné podanie bolo Okresnému súdu Poprad doručené dňa 25. 01. 2016.“.

9. Krajský súd sa k tejto argumentácii nijako relevantne nevyjadril, poukázal len na uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 564/2016 pojednávajúce o tom, že doplnenie návrhu je potrebné adresovať exekučnému súdu, a nie súdnemu exekútorovi. Uvedená otázka pritom v predmetnej veci vôbec nebola sporná. Obdobne bez ďalšieho vysvetlenia svojich záverov krajský súd uviedol, že sťažovateľ doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie mal odoslať a doručiť v zákonom stanovenej lehote. Napadnuté uznesenie teda nie je riadne odôvodnené.

10. Judikatúra ústavného súdu (napr. IV. ÚS 62/03, III. ÚS 329/04, IV. ÚS 324/07, II. ÚS 599/2016, I. ÚS 106/2016, IV. ÚS 552/2022) pritom ustálila, že pokiaľ lehotu stanovuje procesnoprávny predpis na urobenie procesného úkonu, ide o procesnoprávnu lehotu, preto stačí posledný deň lehoty urobiť podanie na príslušnom orgáne (súde), prípadne odovzdať ho orgánu, ktorý má povinnosť ho doručiť.

11. Právny názor krajského súdu, že procesné podanie – doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie muselo byť nielen odoslané, ale aj doručené v procesnej lehote exekučnému súdu, je v priamom rozpore s platným právnym poriadkom [§ 57 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“)] a predstavuje takú interpretáciu ustanovení príslušných právnych predpisov, ktorá zjavne vybočuje z ústavných medzí, keďže jej dôsledkom bolo porušenie zákazu *denegatio iustitiae* (zastavenie exekúcie) a zásah do označených práv sťažovateľa. Odkazy krajského súdu na judikatúru ústavného súdu neobstoja, keďže tieto rozhodnutia riešia, komu má byť podanie – doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie adresované, a nie dokedy presne má byť podané, resp. doručené.

12. Exekučný poriadok v znení účinnom ku dňu doručenia doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie neobsahoval osobitné ustanovenia vo vzťahu k počítaniu lehôt na vykonanie procesných úkonov v exekučnom konaní, preto je potrebné vychádzať z vtedy účinného Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne z § 57 ods. 3. Sťažovateľ uvádza: „Aplikujúc... § 57 ods. 3 O. s. p. je nepochybné, že Sťažovateľ podaním, odovzdaným na poštovú prepravu dňa 22. 01. 2016, doplnil návrh na vykonanie exekúcie v zmysle § 243f ods. 1 Exekučného poriadku VČAS.“ Právny názor krajského súdu o tom, že doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie nebolo urobené včas, je preto arbitrárny.

13. Sťažovateľ usudzuje, že právne posúdenie veci krajským súdom nie je bežným právnym omylom, ale prejavom svojvôle, ktorý je v priamom rozpore s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku a ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít. Dôsledkom uvedeného právneho názoru je neposkytnutie súdnej ochrany sťažovateľovi, teda odňatie spravodlivosti, a taktiež aj vznik prietáhov pri vymáhaní prisúdenej pohľadávky sťažovateľa. Uvedené opodstatňuje aj priznanie primeraného finančného zadost'učinenia.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 49/2024-19 zo 6. februára 2024 ju podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

III.

Vyjadrenia krajského súdu a zúčastnených osôb a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

15. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila predsedníčka krajského súdu, ktorá v prípise sp. zn. Spr 58/24 zo 4. marca 2024 odkázala na vyjadrenie predsedu senátu 13 Co, ktoré k svojmu prípisu pripojila. Napadnuté uznesenie krajského súdu považuje za riadne odôvodnené a ústavne akceptovateľné.

16. Predseda senátu 13 Co krajského súdu (sudca spravodajca) sa vo svojom vyjadrení nestotožnil s argumentáciou sťažovateľa s poukazom na to, že povinnosť ustanovená v § 243f Exekučného poriadku (v znení účinnom od 1. januára 2016) bola viazaná na hmotnoprávnu lehotu. Zákon uložil povinnosť doplniť návrh na vykonanie exekúcie do 30 dní od účinnosti zákona. Nejde o procesnoprávnu lehotu ustanovenú procesným predpisom, „*ale ide o lehotu, ktorú stanovil hmotnoprávny predpis akým exekučný poriadok v tejto časti, ktorý upravuje spôsoby výkonu exekúcie je.*“. V tom čase platný Exekučný poriadok obsahoval odkaz na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku v časti týkajúcej sa ďalšej činnosti exekútora, ktorého súd mohol poveriť okrem iného aj doručovaním písomností, „*a len v tomto prípade sa podporne použili ustanovenia O.s.p.*“. V predmetnej veci nešlo o činnosť exekútora, ale o ustanovenie povinnosti oprávnenému, ktorej nesplnenie viedlo k obligatórnemu zastaveniu exekúcie.

17. Z ustanovení Exekučného poriadku vyplýva, že ide prevažne o hmotnoprávny predpis (úprava postavenia a činnosti súdnych exekútorov a ich samospráva) s niektorými ustanoveniami procesného charakteru (napr. lehota na podanie námietok proti exekúcii). Povinnosť doplniť návrh na vykonanie exekúcie je nepochybne viazaná na hmotnoprávnu lehotu.

18. Z komentára k § 122 Občianskeho zákonníka vyplýva, že hmotnoprávne lehoty v občianskom práve sú zvyčajne lehotami na plnenie (na základe zmluvy, rozhodnutia a pod.), lehoty na prijatie návrhu na uzavretie zmluvy, lehoty premlčacie, prekluzívne, vydržacie a pod. Lehota v zmysle § 243f Exekučného poriadku je svojím spôsobom prekluzívnou lehotou, v prípade jej zmeškania oprávnený totiž stráca nárok na pokračovanie v začatej exekúcii.

19. Lehota podľa § 243f Exekučného poriadku je lehotou *sui generis* porovnateľnou s prekluzívnou lehotou. Z judikatúry vyšších súdnych autorít je zrejmé, že pre prerušenie plynutia týchto lehôt je nutné podanie žaloby, resp. iného podania na súde, pričom účinným momentom je deň doručenia podania súdu, a nie podanie na poštovú prepravu.

20. Z § 36 Exekučného poriadku vyplýva, že exekučné konanie začína dňom, v ktorom bol exekútorovi doručený návrh na vykonanie exekúcie. Pri povinnosti doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie niet dôvodu upustiť od tejto konštrukcie – začatie konania doručením návrhu, a preto aj povinnosť doplniť návrh na vykonanie exekúcie je splnená až okamihom doručenia orgánu, ktorý o tom mal konať, teda súdu.

21. Krajský súd sa k namietaným skutočnostiam vyjadril v bode 20 odôvodnenia napadnutého uznesenia, kde uviedol, že návrh bolo potrebné doručiť exekučnému súdu v zákonom stanovenej lehote. Týmto dal krajský súd odpoveď na námietky sťažovateľa, že postačuje podanie na poštovú prepravu. Krajský súd si bol vedomý, že sťažovateľ je právne zastúpený, *„preto nebolo nutné tento dôvod podrobne rozvádzať tak ako by to bolo nutné v prípade podania vysvetľovania laickej verejnosti. Táto samotná skutočnosť by nemala byť dôvodom pre zrušenie vecne správneho rozhodnutia, ktoré bolo predovšetkým adresované profesionálnemu hráčovi na trhu s odkupom a vymáhaním pohľadávok, ktorý bol právne zastúpený.“*

22. Exekučný poriadok obsahoval odkaz na ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku len pri ďalšej činnosti exekútora, preto *„nemožno vychádzať zo skutočnosti, že aj pre počítanie akejkoľvek iných lehôt v exekučnom poriadku platí podporne O.s.p.“*

23. Závery ústavného súdu vo veci sp. zn. II. ÚS 599/2016 v tejto veci nemožno aplikovať, keďže v danej veci bol odlišný skutkový stav. Z už vymedzených dôvodov sudca spravodajca zotrváva na názore, že ide o hmotnoprávnu lehotu. Na podporu tejto úvahy možno tiež uviesť príklad, keď exekučný súd, ktorému mali byť v zákonnej lehote predložené predmetné podklady, mohol už 22. januára po skončení úradných hodín podateľne či 23. alebo 24. januára rozhodnúť o zastavení exekúcie, *„a v takomto prípade by nebolo možné exekučnému súdu vytknúť žiadne pochybenie.“*

24. Tento záver vyplýva aj z v tom čase účinného § 154 ods. 1 OSP v spojení s § 167 ods. 2 OSP, podľa ktorých je pre rozsudok, ale aj pre uznesenie rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. Ak by teda súd prvej inštancie písomne vyhotovil uznesenie o zastavení exekúcie v uvedenom období pred doručením doplnenia návrhu poštou, *„ani odvolací súd by v zmysle ustanovenia § 211 Osp nemal možnosť vec posúdiť odlišne...“*. Tieto zásady sú platné aj pre konanie podľa Civilného sporového poriadku (§ 378 ods. 1, § 217 ods. 1, § 234 ods. 2), preto by tieto závery boli rovnaké.

25. Krajský súd teda napadnutým uznesením podľa sudcu spravodajcu neporušil označené práva podľa ústavy a dohovoru. V prípade úspechu sťažovateľa sudca spravodajca poukázal na nesprávny spôsob výpočtu náhrady trov konania, keďže vo veci išlo o peniazmi neoceniteľný predmet (splnenie povinnosti doručiť doplnenie návrhu na začatie exekúcie).

III.2. Vyjadrenie zúčastnených osôb:

26. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] – povinní v napadnutom exekučnom konaní – sa k ústavnej sťažnosti ako zúčastnené osoby nevyjadrili.

III.3. Replika sťažovateľa:

27. Ústavný súd zaslal sťažovateľovi vyjadrenie krajského súdu na zaujatie stanoviska, ak to bude považovať za potrebné. Sťažovateľ zaslal podanie (repliku) 20. marca 2024, v ktorom zásadne nesúhlasil s argumentáciou predsedu senátu krajského súdu. Uviedol, že väčšinu Exekučného poriadku (obsahom i rozsahom) tvoria ustanovenia upravujúce „výkon exekučnej činnosti v exekučnom konaní, ktoré ustanovenia majú nepochybne procesnoprávny charakter, keďže upravujú priebeh exekučného konania, práva a povinnosti účastníkov exekučného konania (vrátane povinnosti oprávnených podľa § 243f Exekučného poriadku), postavenie, právomoc a povinnosti súdneho exekútora ako orgánu verejnej moci povereného výkonom exekúcie v exekučnom konaní a ďalšie právne otázky súvisiace s výkonom exekúcie v exekučnom konaní.“.

28. Subsidiaritu Občianskeho súdneho poriadku k Exekučnému poriadku nezakladal len § 194 ods. 9 Exekučného poriadku, takým ustanovením bol aj § 251 ods. 4 OSP, z ktorého *expressis verbis* vyplývala generálna subsidiarita Občianskeho súdneho poriadku v celom exekučnom konaní, „teda aj na počítanie lehoty na splnenie povinnosti Sťažovateľa podľa § 243f Exekučného poriadku v exekučnom konaní.“.

29. Neobstojí argumentácia predsedu senátu, že lehota na podanie námietok povinného proti exekúcii je lehotou procesnou a lehota na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie je lehotou hmotnoprávnou. V oboch prípadoch totiž ide o lehotu na vykonanie procesného úkonu účastníkom konania v exekučnom konaní, „a preto neexistuje žiadny legitímny dôvod pre rozdielne posúdenie charakteru týchto lehôt.“. Nie je ústavne akceptovateľný taký výklad, podľa ktorého jeden účastník exekučného konania (povinný) vykonáva procesné úkony v procesnoprávných lehotách a druhý účastník konania (oprávnený) ich vykonáva v hmotnoprávných lehotách.

30. K ďalšej argumentácii predsedu senátu sťažovateľ uvádza, že premlčacie a (výslovne zákonom označené) prekluzívne lehoty sú lehoty určené hmotnoprávnymi predpismi, najmä základnými civilnými kódexmi, na uplatnenie hmotnoprávných nárokov (napr. plnenie zo zmluvy) u určitej osoby alebo na príslušnom súde. Lehota podľa § 243f Exekučného poriadku je lehotou určenou procesným predpisom účastníkovi súdneho (exekučného) konania na uskutočnenie procesného úkonu (doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie).

31. Účinky podania návrhu na vykonanie exekúcie (§ 36 Exekučného poriadku) nemožno vzťahovať na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie. Napadnuté exekučné konanie začalo 25. júna 2009 doručením návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi, doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie sa tak uskutočňuje v rámci prebiehajúceho exekučného konania. Aj ústavný súd formuloval právny názor (II. ÚS 599/2016), že lehota na doplnenie podania je lehotou procesnoprávnou. Uvedený právny názor pritom pre podobnosť vecí možno aplikovať aj v prerokúvanom prípade. Krajský súd preto ani nemohol rozhodnúť o zastavení konania v špecifikovaných dňoch (pred doručením doplnenia návrhu) predovšetkým z dôvodu, že sa musel presvedčiť, či sťažovateľ ako oprávnený nepodal v posledný deň lehoty podanie na poštovú prepravu.

32. Tvrdenie predsedu senátu, že vzhľadom na právne zastúpenie sťažovateľa nebol povinný odôvodniť napadnuté uznesenie, považuje za „šokujúce“. Požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia

(osobitne v odvolacom konaní) sú vymedzené v § 387 ods. 3 CSP, ktoré nie sú viazané na osobu odvolateľa.

33. Z judikatúry ústavného súdu už vymedzenej v ústavnej sťažnosti vyplýva záver, že ak je lehota určená procesným právnym predpisom na vykonanie procesného úkonu, potom ide o lehotu procesnoprávnou. Napokon aj iný senát krajského súdu v uznesení sp. zn. 20 CoE/20/2023 z 30. novembra 2023 dospel k záveru, že lehota na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie, ktorú určil oprávnenému, je lehotou procesnoprávnou. Napadnuté uznesenie je z uvedených dôvodov arbitrárne a jeho dôsledkom je odopretie spravodlivosti.

34. Uplatnená výška finančného zadosťučinenia je opodstatnená a primeraná vzhľadom na to, že sťažovateľovi bolo upreté uplatnenie práva na súdnu ochranu. Došlo k odloženiu výkonu exekúcie, všetky zabezpečovacie inštitúty súdny exekútor zrušil a ak aj vymohol nejaké finančné prostriedky, bol povinný ich vrátiť. Týmto sa len prehĺbil stav právnej neistoty sťažovateľa týkajúci sa vymoženia pohľadávky. Napokon aj absencia sebareflexie krajského súdu, ktorého právnou argumentáciu v jeho vyjadrení nemožno subsumovať pod „iný právny názor“, ale ide o prejav svojvôle, odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia. V prerokúvanej veci priznaný nárok nevyplyva zo spotrebiteľskej zmluvy.

IV.

Posúdenie veci ústavným súdom

35. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní krajského súdu a sťažovateľa dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

36. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie napadnutým uznesením krajského súdu z dôvodu, že krajský súd arbitrárne posúdil otázku včasnosti doručenia doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie sťažovateľom. V dôsledku nesprávneho posúdenia povahy zákonnej lehoty ako hmotnoprávnej dospel krajský súd k arbitrárnemu právnemu záveru, že sťažovateľ doručil uvedené podanie po lehote.

37. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97). Z tohto vyplýva, že právne východiská, na základe ktorých ústavný súd preskúmava, či došlo k ich porušeniu, sú vo vzťahu k obom označeným právam v zásade identické (IV. ÚS 147/08).

38. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci

použije ústavne konformným spôsobom interpretovaná platná a účinná právna norma (m. m. IV. ÚS 77/02).

39. Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musia byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom.

40. Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania, procesnej strany v konaní alebo právo inej zainteresovanej osoby na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (I. ÚS 117/07, III. ÚS 133/2010). Je postačujúce, ak odôvodnenie dá odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam, a ak dostatočne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzalo do všetkých detailov veci (I. ÚS 241/07, III. ÚS 68/2010).

41. Ustáleným právnym názorom ústavného súdu je, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Už uvedené závery zahŕňajú aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09). Vychádzajúc z uvedeného, pre posúdenie ústavnej udržateľnosti záverov krajského súdu v napadnutom uznesení sa ústavný súd v potrebnom rozsahu oboznámil aj s uznesením okresného súdu zo 16. februára 2022 a preskúmal aj jeho právne závery.

42. Okresný súd v bode 2 svojho uznesenia uviedol, že sťažovateľ „*doplnenie návrhu doručil súdu dňa 25.01.2016.*“. Následne v bode 9 odôvodnenia uviedol judikatúru všeobecných súdov a ústavného súdu (III. ÚS 752/2016), ktorá rieši otázku, komu má oprávnený doručiť doplnenie návrhu s prevažujúcim záverom, že doplnenie je potrebné doručiť exekučnému súdu, a nie súdnemu exekútorovi. Následne v bode 10 odôvodnenia okresný súd uviedol, že sťažovateľ bol povinný doplniť návrh v lehote 30 dní od účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., t. j. do 22. januára 2016, pričom z obsahu spisu je zrejmé, že sťažovateľ „*doručil doplnenie návrhu súdu až dňom 25.01.2016, t. j. po uplynutí zákonom stanovenej lehoty.*“. Pre nesplnenie zákonom stanovenej povinnosti preto okresný súd exekúciu zastavil.

43. Z obsahu odvolania sťažovateľa priloženého k ústavnej sťažnosti v podstatnom vyplýva, že sťažovateľ doplnenie návrhu adresoval okresnému súdu a zásielku s podaním odovzdal na poštovú prepravu 22. januára 2016, „*čo vyplýva z predloženého Podacieho hárku.*“. Následne uviedol, že návrh doplnil včas, keďže v predmetnej veci ide o procesnú lehotu, pričom v posledný deň tejto lehoty zásielku odovzdal na poštovú prepravu.

44. Krajský súd svoju reakciu na argumentáciu sťažovateľa o včasnosti doplnenia návrhu uviedol v bodoch 17 až 21 odôvodnenia napadnutého uznesenia. V bode 17 odôvodnenia uviedol, že dospel k rovnakému právnemu záveru ako okresný súd, t. j. že sťažovateľ návrh nedoplnil v zákonom stanovenej lehote. Následne v bodoch 18 a 19 odôvodnenia obsiahlo cituje z rozhodnutí ústavného

súdu (III. ÚS 564/2016 a III. ÚS 111/2020), ktoré uvádzajú, že napriek nejednoznačnej právnej úprave je ústavne udržateľný taký výklad dotknutých ustanovení Exekučného poriadku, podľa ktorého doplnenie návrhu je potrebné doručiť exekučnému súdu, a nie súdnemu exekútorovi. V bode 20 odôvodnenia krajský súd vzhľadom na už uvedené závery ústavného súdu uviedol, že doplnenie návrhu „*bolo potrebné v zákonom stanovenej lehote, t. j. do 21.01.2016, doručiť priamo exekučnému súdu.*“. Dospel však k záveru „*s poukazom na obsah spisu a zistenia súdu prvej inštalácie*“, že doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie bolo podané po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, preto bol daný dôvod na zastavenie exekúcie. V bode 21 odôvodnenia napokon krajský súd uviedol, že „*ak v zmysle uznesenia Ústavného súdu... č. k. III. ÚS 752/2016-7 z 8. novembra 2016 návrh bolo potrebné doplniť priamo exekučnému súdu... zásielku obsahujúcu predmetné doplnenie bolo potrebné nielen odoslať, ale aj doručiť exekučnému súdu v zákonom stanovenej lehote.*“. Z uvedených dôvodov odvolanie sťažovateľa nepovažoval za dôvodné.

45. Pokiaľ ide o včasnosť doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie sťažovateľ v odvolaní sformuloval dve zásadné námietky – v prvom rade argumentoval, že doplnenie návrhu adresoval priamo exekučnému súdu, a v druhom rade uviedol, že v posledný deň lehoty doplnenie návrhu podal na pošte. Vzhľadom na to, že podľa sťažovateľa ide o procesnú lehotu, doplnenie návrhu vykonal včas, keďže posledný deň lehoty toto podanie odovzdal na pošte.

46. Krajský súd v napadnutom uznesení na tieto námietky sťažovateľa reagoval odkazom na judikatúru ústavného súdu, z ktorej možno odvodiť, že povinný v exekučnom konaní má povinnosť doručiť doplnenie návrhu priamo exekučnému súdu. V kontexte prvej odvolacej námietky sťažovateľa je uvedené odôvodnenie irelevantné. Krajský súd sa priamo nevysporiadal s opodstatnenosťou tejto podstatnej a relevantnej námietky sťažovateľa, t. j. že doplnenie návrhu adresoval priamo exekučnému súdu. Z tohto hľadiska je napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnené a nepreskúmateľné. Pokiaľ ide o druhú námietku sťažovateľa týkajúcu sa v zásade charakteru lehoty podľa § 243f Exekučného poriadku, tvrdiac, že ide o procesnú lehotu s dôsledkom, že posledný deň lehoty postačuje podať doplnenie návrhu na príslušnom súde alebo odovzdať ho na poštovú prepravu, krajský súd vyslovil len implicitný nesúhlas s touto námietkou uvedením právneho záveru, že najneskôr posledný deň lehoty malo byť doplnenie návrhu doručené exekučnému súdu. Krajský súd týmto sformuloval právny záver, že predmetná lehota je hmotnoprávnou lehotou. Tento právny záver čiastočne formuloval odkazom na uznesenie ústavného súdu č. k. III. ÚS 752/2016-7 z 8. novembra 2016, ktoré však neobsahuje argumentáciu týkajúcu sa charakteru predmetnej lehoty, preto z uvedeného uznesenia nemožno urobiť záver, že v tejto lehote je potrebné doplnenie návrhu aj doručiť exekučnému súdu. Napadnuté uznesenie neobsahuje žiadne ďalšie odôvodnenie, z akých dôvodov považoval krajský súd lehotu podľa § 243f Exekučného poriadku za hmotnoprávnou, a žiadne odôvodnenie, prečo neobstoí odvolacia námietka sťažovateľa, že ide o procesnoprávnou lehotu. Aj z tohto hľadiska je napadnuté uznesenie zjavne neodôvodnené a nepreskúmateľné, keďže neposkytlo dostatočnú odpoveď na podstatnú a relevantnú námietku sťažovateľa v odvolaní. Napadnuté uznesenie je takto ústavne neakceptovateľné z dôvodu absencie riadneho odôvodnenia.

47. Vysvetlenie sudcu spravodajcu, že napadnuté uznesenie nebolo potrebné podrobnejšie odôvodniť vzhľadom na právne zastúpenie sťažovateľa a vzhľadom na to, že sťažovateľ je podnikateľom podnikajúcim v oblasti obchodovania a vymáhania pohľadávok (profesionálny hráč na trhu), je zásadným spôsobom právne nesprávne a ústavne neudržateľné. Túto skutočnosť sudcovi

odvolacieho súdu nie je potrebné podrobnejšie odôvodniť. Ďalšie objasnenie mu môže poskytnúť rozsiahla judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúca sa práva účastníka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia a s týmto právom korelujúca povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie a napokon aj príslušný zákonný text. Pokiaľ ide o ďalší obsah vyjadrenia sudcu spravodajcu, ide vlastne o doplnenie odôvodnenia napadnutého uznesenia. Takýto dodatočný spôsob odôvodnenia súdneho rozhodnutia nie je ústavne akceptovateľný, preto na túto argumentáciu ústavný súd neprihliadol.

48. Napokon pokiaľ ide o povahu lehoty podľa § 243f Exekučného poriadku, ústavný súd poukazuje napr. na nález č. k. I. ÚS 106/2016-26 z 18. mája 2016, v ktorom ústavný súd, skúmajúc povahu lehoty 3 dní na doplnenie faxového podania v zmysle § 42 ods. 1 OSP, uviedol: „Podľa doterajšej právnej teórie (WINTEROVÁ, A. a kol. *Civilní právo procesní*. 3. aktualizované a doplnené vydání. Praha : Linde, 2004. s. 201n a s. 440n) a praxe (porov. rozhodnutia č. 5/2005 a č. 18/2008 Zbierky stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky či nález ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 445/2013 a ďalšie) lehoty podľa Občianskeho súdneho poriadku – tzv. procesné lehoty – sú lehotami na vykonanie určitého procesného úkonu, t. j. úkonu urobeného vo vzťahu k súdu v rámci už začatého súdneho konania. O procesných lehotách nemožno hovoriť iba vtedy, ak je nimi vymedzený časový úsek pre právny úkon, ktorý sa samotného súdneho konania bezprostredne nedotýka (vtedy ide o tzv. hmotnoprávne lehoty).“ V prerokúvanej veci ide o lehotu na vykonanie procesného úkonu – doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie v prebiehajúcom exekučnom konaní. Ustanovenie § 243f Exekučného poriadku sa vzťahuje na exekučné konanie ako také, preto je potrebné ho v tomto rozsahu vnímať ako procesný predpis. V rozhodnom čase bola daná subsidiarita Občianskeho súdneho poriadku k Exekučnému poriadku ako *lex specialis* (porovnaj § 251 ods. 4 OSP). Z týchto dôvodov je potrebné lehotu na doplnenie návrhu na vykonanie exekúcie vnímať ako procesnoprávnu lehotu.

49. Po posúdení týchto okolností preto ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu), a preto bolo potrebné pristúpiť v zmysle čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy a jemu zodpovedajúceho § 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj k zrušeniu napadnutého uznesenia (bod 2 výroku nálezu).

50. Vzhľadom na to, že po rozhodnutí ústavného súdu – vyslovení porušenia označených práv a zrušení napadnutého uznesenia a vrátení veci krajskému súdu na nové rozhodnutie – sa nastolí stav obnovenia porušených práv, ústavný súd nepriznal sťažovateľovi uplatnené finančné zadosťučinenie, preto v tejto časti jeho ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

51. Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude vo veci opätovne rozhodnúť v súlade s právnym názorom ústavného súdu. Bude povinný vysporiadať sa s odvolacími námietkami sťažovateľa osobitne s tými, ktoré sa týkajú včasnosti doplnenia návrhu na vykonanie exekúcie, a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť.

V.
Trovy konania

52. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 959,23 eur.

53. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti, replika z 20. marca 2024) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby za rok 2023 v sume 208,67 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2023 v sume 12,52 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky) a zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur, čo spolu predstavuje sumu 799,36 eur. Keďže právny zástupca je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (priložené osvedčenie o registrácii pre DPH, pozn.)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov v sume 159,87 eur. Celková suma náhrady trov konania takto predstavuje sumu 959,23 eur (bod 3 výroku nálezu).

54. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. apríla 2024

Libor Duľa
predseda senátu